

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XX. Nazarena, seu Tranen. jurisdictionis. Concessa per Sedem Apostolicam Episcopo in partibus infidelium, vel hæreticorum, seu aliàs impedito residere in propria diœcesi, Ecclesia intra limites ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

tivam remanere, in casu quo prætendentes jus habere in eadem castro, ejusque bonis & pertinentiis, vellent ipsum Collegium convenire coram loci Ordinario, vel alio iudice, cujus jurisdictionem in vim hujusmodi privilegii rectè declinare possent, nisi ageretur de quaestione feudali, seu de interpretatione jurisdictionis temporalis à Rege in feudum concessæ, juxtà terminos *text. in cap. ex transmissa, & cap. seq. de foro compet.* Non inde tamen inferri poterat ad concessionem jurisdictionis spiritualis, & quasi Episcopalis activæ in ejusdem castri clerum, & populum, cum ex sæpius enunciatis, istæ dicantur oves habentes in pastorem Episcopum, in cujus diocesi & territorio vivunt, nisi per Papam, prævia separatione hujus partis territorii, in eo alter pastor deputetur.

Ita etiam docente totius Catholici Orbis observantia, quoniam, tam Basilicæ Patriarchales Urbis, quàm Sac. Religio Hierosolymitana, ac ferè omnes aliæ Religiones, & Monasteria, habent hujusmodi privilegia exemptiva, tam in personis, quàm in bonis, & rebus, & tamen quoad castra, quæ possident in dominio temporali, non exinde infertur ad hanc jurisdictionem spiritualem activam, nisi probato territorio separato per privilegium Apostolicum illud decernens, vel per immemorabilem canonizatam per tres conformes ut supra, Vel saltem, nisi probata legitima præscriptione quoad actus particulares, juxtà terminos *text. in cap. auditis de præscrip.* ut frequenter in præcedentibus præsertim dicto disc. 1.

Quoverò ad competentiam jurisdictionis procedendi ad incarcerationem dicti Vicarii, non impugnabam, scribens pro Episcopo, incompetentiam in genere, cum esset dupliciter exemptus, quia de corpore ejusdem Collegii, ac ejus minister; Dicebam tamen, etiam cum sensu veritatis, hujusmodi exemptione non obstante, illum potuisse licitè carcerari, utpotè effectum subditum Episcopi, & de ejus foro, ob ejus jurisdictionem rurbatam, cum non detur exemptio, sive de jure, sive ex privilegio, quæ ab hujusmodi competentia præservet ad *text. in cap. 1. de off. delegati, & cap. tam litteris de iustis, cum concordan. latè deductis per Farin. quæst. 114. num. 67. cum sequen. & cons. 134. num. 4. & 5. volum. 2.* ubi de familiari cujusdam Cardinalis, Atque solum per canonistas & Ecclesiasticos, id limitari solet ratione omnimodæ incompetentiæ, tam acti, quàm habitus, ut est illa judicis secularis in clericos, Et habetur infrà in alia Anglonen. & alibi hoc eodem titulo.

NAZARENA,
SEU
TRANEN. JURISDICTIONIS
PRO
ARCHIEPISCOPO NAZARENO
CUM
ARCHIEPISCOPO TRANEN.

Casus disputatus in Sac. Congregatione Episcoporum & Regularium, & resolutus ut infrà.

Concessa per Sedem Apostolicam Episcopo in partibus infidelium, vel hæreticorum,

seu aliàs impedito residere in propria diocesi, Ecclesia intrà limites alienæ diocesis pro ejus residentia, cum jurisdictione ordinaria, & Episcopali in clericos, alioquin illius Ecclesiæ inservientes, & ministros; An hic Episcopus consideretur tanquam inferior Prælati Ecclesiæ exemptæ in aliena diocesi, vel potius tanquam Episcopus, & Ordinarius, tam Ecclesiæ tanquam de territorio separato, quàm personarum, in utraque jurisdictione ordinaria & delegata.

Etposito quod censeatur juxtà hanc secundam partem, An in loco, in quo Ecclesia sita est, exercere possit jurisdictionem cum suis subditis, eos carcerando, sive citando per edicta in locis publicis absque licentia Diocesani, seu Ordinarii loci, Nec non licentiam concedere possit prædicandi in dicta Ecclesia independentè ab Ordinario loci.

Et an confessarii per eum approbati ad audiendas confessiones, aliaque sacramenta ministranda in ipsa Ecclesia, administrare possint sacramenta populo ejusdem loci, vel diocesis, ac absolvere à casibus reservatis per Diocesanum.

Et an Diocesanus, seu Ordinarius, justè petere valeat præfinitionem certi numeri clericorum, & ministrorum pro servitio tui Episcopi exteri, ejusque Ecclesiæ.

SUMMARIUM.

- 1 DE erectione Archiepiscopatus Nazareni, & collatione dictæ Sedis in Apulia.
- 2 De unione Ecclesiarum Monis Viridii, & Cannarum.
- 3 De jure nundinarum concessis eidem Ecclesiæ, & an accedentes ad dictas nundinas teneantur ad pedagiam remissivè.
- 4 Hic Archiepiscopus deservit crucem, & mozzettam per totum Orbem.
- 5 Recensentur capita controversiarum.
- 6 De resolutionibus super controversiis & dubiis.
- 7 Historicis quando sit deferendum.
- 8 In jure non reperitur præfixus numerus clericorum ordinandorum, vel Ecclesiæ servitio præficiendorum.
- 9 De Ecclesiis non numeratis, & receptitiis, & an certus numerus præfixi possit.
- 10 Arbitrium circa ordinationes clericorum discretè exercendum est, ac aliàs Sac. Congregatio solet inhibere novas ordinationes.
- 11 De Episcopo Fesulano habente Ecclesiam in Civitate Florentina.
- 12 De Ecclesia S. Nicolani Barii.
- 13 Per consuetudinem, vel præscriptionem acquiri potest jurisdictio in alieno territorio.
- 14 Distinguntur plures casus, in quibus exercatur jurisdictio in alieno territorio.
- 15 An subditus à proprio iudice, & superiore citatus extrà territorium teneatur comparere, atque aliàs contumax reputari possit.
- 16 An iudex laicus possit citare ejus subditum in Ecclesia, vel loco immuni.

- 17 De ratione ob quam citatus à proprio superiore extrà territorium comparere tenetur, & citatio cum officio.
- 18 De casu, in quo extrà controversiam exerceri possit iurisdicchio in alieno territorio.
- 19 Concessa aliqua iurisdictione, consentur concessa omnia ea sine quibus illa exerceri non potest.
- 20 Dari potest iurisdicchio ordinaria, vel delegata ad universitatem causarum in personas, & sine territorio.
- 21 Dantur plura exempla talis iurisdictionis sine territorio.
- 22 Ponderantur plura inconvenientia, si iurisdicchio in personarum non esse exercibilis sine licentia Domini territorii.
- 23 Quomodo de ur comparibilis concursus plurium superiorum, & iurisdictionem exercentium in eodem territorio.
- 24 De Parocho exercente curam in personis, vel familiaribus intrà fines aliena Parochia.
- 25 Processiones fieri non possunt etiam per exemptos sine licentia Ordinarii, vel Parochi extra proprium ambitum.
- 26 De facultate dandi licentiam administrandi sacramenta, praesertim illud poenitentia in propria Ecclesia, quomodo intelligatur.
- 27 De Episcopo Fesulano in Civitate Florentia.
- 28 Confessarii unius diocesis à proprio Ordinario approbati, possunt absolvere subditos alterius diocesis, etiam à casibus reservatis.
- 29 Quando Prelatus in sua Ecclesia possit predicare, vel aliis predicandi licentiam concedere sine licentia Ordinarii.
- 30 Quod Episcopo residenti in loco fixè non autem accidentaliter, debeantur praesentia Episcopales etiam loci Ordinario invito.

DISC. XX.

iberatà per Gothofredum, & confederatos Hierosolymà, totaque Palestina à servitute Sarcenorum, Apostolica auctoritate pro ipsis militibus, ac mercatoribus & peregrinis occidentalibus, ejusdemque locis incolis, juxta ritum Latinum, & catholicum vivere volentibus, in Civitate & diocesi Nazarena, erecta fuit Ecclesia Metropolitana cum Archiepiscopo Latino, cui eadem Sedes Apostolica, vel tunc, vel successivis temporibus, ut Episcopus patriæ Domini Nostri Jesu Christi aliqua speciali, ac majori prerogativa fulgeret, concessit indultum deferendi crucem & mozettam per universum Orbem; Cum autem, tam hæc Civitas & diocesis Nazarena, quam ipsamet Hierosolyma, totaque Palestina, ita Deo ex occultis ejus judiciis, in Christianorum punitionem, & ignominiam permittente, denuò in servitutem Turcarum, & Infidelium rediisset, unde propterea dictus Archiepiscopus Latinus, magis forsan ex odio, & persequutione Prælatorum, & clericorum schismaticorum, quam ipsorum Turcarum, à propria Sede & Ecclesia expulsi, profugus & mendicus vivere cogeretur; Hinc proinde eadem Apostolica Sedes, dicto impedimento durante, Archiepiscopo prædicto, pro ejus sede fixa concessit quamdam Ecclesiam extrà mœnia insignis Oppidi Barolitani *Tranen*, diocesis in Apulia, sub invocatione

Card. de Luca de iurisdic. & foro compet.

tionis S. Mariæ de Nazareth, cum omnimoda & plena iurisdictione Episcopali in clericos, aliosque inservientes & ministros ejusdem Ecclesiæ, in quam omnia jura dictæ Nazarenæ Ecclesiæ translata esse decrevit, assignando etiam quædam beneficia seu Ecclesias in diversis diocesisibus pro ejus sustentatione; Atque successivis temporibus, de anno scilicet 1455, eidem Ecclesiæ Nazarenæ, æque principaliter, dicta Sedes univit Ecclesiam Cathedralē dirctæ Civitatis *Cannarum*, cujus territorium, nedum dicto Barolitano Oppido proximum est, verum apud eos oppidanos, fama & traditio habetur, etiam aliquam partem ejusdem Oppidi, tractu temporis dilatati, extrà fines diocesis *Tranen*, atque intrà illos dictæ Ecclesiæ *Cannen* sitam esse; Et de anno 1534, pariformiter illi univit Ecclesiam Cathedralē *Montis viridis*, cujus Civitas, & diocesis dilatà à præfato Oppido Barolitano 40. milliariū circiter spatio.

Quia verò ex causa belli inter Reges Catholicum & Christianissimum, dicta Ecclesia S. Mariæ solo æquata fuit, neque Archiepiscopi vires concedebant reedificationem, Idcirco *Pius V.* de anno 1567, loco præfata Ecclesiæ, subrogavit alteram sub invocatione S. Bartholomæi intrà ipsum Oppidum existentem, in quam transtulit omnia jura dictæ prioris Ecclesiæ, ita ut Archiepiscopo & Capitulo Nazarenò, ipsi tanquam Ecclesia sua Archiepiscopali uti, missas & alia divina celebrare, verbum Dei prædicare, confessiones audire, ceteraque in Ecclesiis Archiepiscopalibus fieri solita, facere liceret, cum omnibus iurisdictionibus, exemptionibus, privilegiis, & gratiis competentibus dictæ priori Ecclesiæ, ita ad istam translata, cum facultate etiam deputandi canonicos & beneficatos, aliosque clericos pro ejus arbitrio ad præfata Ecclesiæ servitium congruos & necessarios.

Prout exemplo Sedis Apostolicæ, pro dicti Archiepiscopi congrua & decenti sustentatione, Reges quoque pro tempore diversas concesserunt gratias, Præsertim verò Rex *Ferdinandus primus de Aragonia*, cum plures ex adjacentibus Civitatibus & locis, devotionis gratia confluerent in die Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis ad dictam Ecclesiam, ejusque solemnitatem, concessit ibi privilegium nundinarum, cum iurisdictione & emolumentis, ad commodum ipsius Archiepiscopi, ut habetur actum in *Nazarena pedagiorum sub lit. de Regalibus ad materiam nundinarum disc. 13.* occasione disputandi, an dictus Archiepiscopus jus haberet prohibendi domino & possessori pedagii seu passus pontis *Cannarum*, ne tale onus exigeret à mercatoribus & aliis ad istas nundinas accedentibus.

Ob istam autem residentiam, & iurisdictionem, ferè continuè, & connaturales esse consueverunt controversiæ inter istos Archiepiscopos, præsertim verò de anno 1620, cum istam Ecclesiam Nazarenam commendatam haberet Cardinalis *Rivarola*, dictus Archiepiscopus *Tranen*, præntensionem excitavit, non licere presbyteros & clericos pro libito ordinare, dictæque Ecclesiæ servitio adscribere, sed certum ac determinatum numerum præfatiendum esse, Atque delata ad Sac. Congregationem Episcoporum & Regularium, hæc sub die 23. Augusti ejusdem anni, ad normam dicti *Piani* indulti, id remisit arbitrio ipsius Archiepiscopi *Nazaren*; Deinde verò circa annum 1647, alia excitata fuit præntensio super prohibitione

huic Archiepiscopo deferendi extrà propriam Ecclesiam prædictam, per dictum Oppidum, & territorium, cruce[m], & mozzettam, & introducta causa in *Rota coram Verospio sub die 28. Junii dicti anni 1647.* Instantibus Indultis Apostolicis, & antiquo usu ea deferendi per universum Orbem, & in quacumque diocesi, prodit resolutio Nazareno favorabilis, ut patet ex decisione desuper edita impressa *dec. 166. par. 10. rec.*

Circà verò annum 1665. dictus Archiepiscopus *Tranen.* denuò suscitavit dictam prætensionem præfinitionis certi numeri presbyterorum & clericorum, atque supponitur, *Nazareno* fortè inaudito, ac indefenso, eum obtinuisse à dicta Sac. Congregatione Episcoporum determinationem numeri quinquagennarii, absque aliqua tamen dictæ resolutionis decretatione vel executione, Atque ad breve tempus utraque Ecclesia vacata, Nazarena scilicet per obitum, & *Tranen.* per translationem ad Ecclesiam Tarentinam, Cum ad Nazarenam translatus fuisset *Franciscus Antonius de Luca Episcopus Anglonen.* Modernus Archiepiscopus *Tranen.* excitando dictam prætensionem; numeri præfixi clericorum, alias quoque prætensiones in eadem Sac. Congregatione promovit, præsertim verò, ultra prædictam; Secundò quod non liceret dicto Archiepiscopo, ejusque Vicario & officialibus affigere edicta vel cedulones in platea, aliisque publicis locis ejusdem Oppidi, absque licentia ipsius Diocesani; Tertio quod minus liceret facere quasdam consuetas processiones extrà propriam Ecclesiam ambitum per aliquas dicti Oppidi vias sine ejus licentia; Quarto quod confessarii ab ipso Nazareno deputati ad audiendas confessiones in sua Ecclesia, non possent confessiones audire oppidanorum & populi dicti loci, præsertim verò circa absolutionem à casibus per ipsum Diocesani reservatis; Quinto quod hic Archiepiscopus, Nazareno extrà propriam Ecclesiam in aliis dicti Oppidi Ecclesiis non posset habere genuflexorium, cum posset strato, & pulvinaribus; Et sexto deinde quod non posset facere prædicare verbum Dei in dicta Ecclesia, & concionatorem benedicere Atque de anno 1668. resolutiones prodierunt.

Ad primum numeri præfixi clericorum, resolutum fuit pro Nazareno, scilicet non constare de excessu, quamvis de tempore disputationis essent 68. sacerdotes & clerici.

Ad secundum circa affixionem edictorum, & cedulorum in locis publicis, dictum fuit non licere, nisi justificaretur consuetudo.

Ad tertium circà processiones, servandam esse consuetudinem; Et super quarto concernente confessiones, nulla capta fuit resolutio, sed rescriptum fuit exhiberi authenticum documentum litterarum *Pii V.* cum deduceretur solum illarum tenor registratus apud *Ughellium in 7. tom. Italia Sacra* agendo de ista Ecclesia, cui meritò in hac parte delatum non fuit, tanquam historico moderno multa referenti, pluresque scripturas registranti ad simplicem relationem seu exhibitionem ipsorum Episcoporum, vel aliarum partium; Quamvis enim habeamus in jure conclusionem super fide chronistis & historicis præstanda ex deductis per *Mascard. de probat. conclus. 287. Gratian. discept. 893. Rota decis. 313. num. 23. & seqq. par. 5. rec. apud Celsum dec. 25. num. 2. & in aliis per add. ad dec. 529. par. 4. rec. tom. 3. num. 36.* Nihilominus ea intelligitur, ubi agitur de antiquis & probatis historicis, in quibus nulla affectationis, & partium suggestionis suspi-

cio urgeat, Secus autem in modernis, & ubi dicta probabilis suspicio obstat, multo magis utraque circumstantia concurrente, ut advertitur apud *Ottob. dec. 234. num. 6. Rota decis. 336. num. 17. Coc. cin. dec. 132. numer. 4.* & in aliis, & ponderatur in *Cesar augustana Cathedralitatis hoc eodem lib. sub tit. de præminentis disc. 3. & seq.*

Quoad quintum super præminencia habendi genuflexorium, cum strato & pulvinaribus, aliasque prærogativas Episcopo congruas, in aliis ejusdem Oppidi Ecclesiis sæcularibus vel regularibus, punctus remissus fuit decidendus Sac. Rituum Congregationi, cujus proprium ac peculiare est has honorificas sui caeremoniales controversas tractare & decidere; Et demum quoad alterum concionatoris, non in eadem, sed in diversa disputatione, id habitum fuit pro absoluto ad favorem Nazareni quod liceret, declarando invalidas censuras quas contrà concionatorem protulerat Ordinarius.

Examinando igitur singulas quæstiones prædictas, Quatenus pertinet ad primam super præfinito numero clericorum, reflectendo etiam ad veritatem, improbabilis mihi videbatur Diocesani præfinitio, tam inspecta dispositione, vel ratione juris communis, quam stante præfato Indulto *Pii V.* Ac etiam observantia, tum generali aliarum consimilium Ecclesiarum, tum particulari istius loci & Ecclesie respectivè.

In jure siquidem, nihil expressè dispositum habetur super restricta Episcoporum, aliorumque Ordinariorum facultate ordinandi, vel respectivè Ecclesiarum servitio adscribendi certum numerum clericorum, cum solum circà beneficia, vel portiones, aut participationes massæ, reperitur distinctio inter Ecclesias numeratas & non numeratas, ea deductis per *lotter. de Beneficiis lib. 1. quæst. 14. num. 12.* Quinimò cum in plerisque Italiae partibus, præsertim verò in illis Apulie, consuetudo daret, omnes ferè Ecclesias Cathedrales, Collegiatas, vel Matrices, & Parochiales locorum, excepto numero præfinito Canonicorum & Dignitarum, esse non numeratas, ac receptitas quorumcumque naturalium loci, certa requisita habentium, ex iis, quæ frequenter habentur acta sub tit. de *Canonicis & Capitulo*, Atque in Ecclesia Cathedrali *Melphiten.* ob nimis excreta numerum presbyterorum participantium de massa, ab eodem Capitulo & clero initum, esset statutum, super certi numeri determinatione, in ordine tamen ad dictam participationem massæ, non autem ad facultatem Episcopi, ordinandi, & adscribendi, juxta distinctionem, quam in proposito dabam in una *Andrien.* ut habetur deductum dicto tit. de *Canonicis &c.* Adhuc re delata ad *Rotam*, hæc statutum prædictum improbavit, ut patet ex plena decisione desuper edita in *Melphiten. statuti, & censurarum 26. Novembris 1640. coram Ghislerio*, quamvis dicta præfinitio ibi de facto effectum sortita sit, forsan ob approbationem Sac. Congregationis, aut aliorum superiorum postmodum superventam, ex rationabili motivo nimium excrecentis numeri, per quem hujusmodi participatio ad fatum modicum reducitur, ut Ego ponderabam in *Pheggien. concordii* disputata in *Rota coram Tasia & Bevilacqua*, de qua pariter habetur actum eodem tit. de *Canonicis &c.*

Unde propterea resultat, ut id, quod in dicto speciali indulto *Pii V.* continetur, quod scilicet Archie-

Archiepiscopi arbitrio remissum sit, ut etiam declaravit Sac. Congregatio de anno 1620. ut supra, non sit provisio specialis, sed determinatio ejus, quod de jure inest, Quoniam cum in jure id expressè determinatum non habeatur, omnino dicendum est, remissum esse ipsorum Episcoporum, vel aliorum Prælatorum ad quos pertinet arbitrio, pro qualitate ac necessitate seu decenti cultu Ecclesiarum, numero populi, ac locorum consuetudine regulando.

Et quamvis per scribentes in contrarium diceretur, tale arbitrium refranandum esse, ne contingat illud immoderatè exerceri, Unde propterea frequenter contingit, quod recurrentibus Communitatibus, vel Dominis temporalibus ad hanc Sacram Congregationem, adversus nimiam Episcoporum facultatem in collatione primæ tonsuræ aliorumque Ordinum, eadem Sacra Congregatio inhibere solet, ne ad hujus facultatis exercitium deveniatur nisi ipsa consultata, quod Ego semper laudavi, dum in plerisque partibus, præsertim verò in Regno Neapolitano, frequentius tonsura & ordines, non suscipiuntur, ut Deo & Ecclesiis inserviantur, sed ad finem evitandi gabellas & publica onera, ac etiam forum sæcularem, ut ita major vivendi & delinquendi licentia habeatur, & sic ob illam eandem majorem vivendi licentiam, quæ in proposito se addicentium servitio Prioratum & Commendarum Sac. Religionis Hierosolimitanæ ponderatur per *Gregorium XIII. Constit. 67.* de qua habetur particulariter actum in *Faventina hoc eod. tit. disc. 4.* Unde propterea satis commendabile, ac iustum videretur, quod in omnibus diocesisibus & locis hæc præfinitio pro numero & ad proportionem populi & animarum fieret, eodem modo, quo *Gregorius XV.* fecit super moderatione abusus clericorum selyaticorum in eodem Regno introducti; Nihilominus dicebam id non percutere istum Archiepiscopum in specie, sed omnes Episcopos, & Prælatos in genere dictæ facultate abutentes, & sic non minus Nazarenum, quam ipsum Tranensensem, Potissimè quia, ut patet ex infra scripta comparatione numeri presbyterorum, & clericorum existentium in aliis hujus Oppidi Ecclesiis Diocesano subjectis, abusus potius adesse videbatur ex parte ipsius recurrentis.

Concurrere quoque dicebam observantiã generalem, quoniam cum Episcopus *Fesulanus* ob simile forsan impedimentum residendi in propria Ecclesia, & diocesi ob aeris insalubritatem, consimili Apostolica concessione obtinuerit, cum consimili jurisdictione, Ecclesiam in Civitate Florentiæ, in qua reputatur Ordinarius cum universa Episcopali jurisdictione, Ut de ista Ecclesia loquuntur *Abb. in cap. super eo de Parochis num. 6. Lapsus alleg. 139. ibique etiam Calderin. Rotæ dec. 207. num. 5. par. 2. divers. & alii.* Attamen non habet hanc limitationem, quorū clericos ordinare, vel dictæ Ecclesiæ adscribere debeat.

Et quamvis istud exemplum, in aliquo differre videatur à præfenti, dum dictus Episcopus aliquos habet in eadem Civitate fines, in quibus vivit etiam populus sæcularis, cum quo curam, tam Sacramentalem, quam jurisdictionalem habet, unde propterea indiget clericis, & operariis, nedum pro Ecclesiæ cultu, suaque concedenti assistentia, verum etiam pro dictæ curæ exercitio, ac Sacramentis dicto populo ministrandis, Nihilominus eadem ratio in præfenti quoque urgere videtur, ob dictam adjunctam Ecclesiam *Cannensem*, in cujus

territorio, quamvis non ex fixo domicilio, sed accidentaliter moratur notabilis populus, occasione culturæ illorum agrorum, ac etiam culturæ salinarum, & in ipso sale fabricando, seu aliàs circa illum operando, & sic ratio videtur eadem.

Dabam aliud exemplum ibi proximum, & in eadem provincia, unde intrabat argumentum à fortiori, Ecclesiæ scilicet Collegiæ sancti Nicolai intra Barensem Civitatem existentis, Est enim Ecclesia Collegiata, solum exempta ab Archiepiscopo sub Prælato inferiori qui *Prior* nuncupatur, & qui comparativè ad Episcopum vel Archiepiscopum dicitur Prælatus inferior, & tamen in ea adsunt 42. Dignitates, & Canonici, 38. Beneficiati, & 40. circiter simplices Cappellani, & Clerici. Igitur attempta debita proportione, si inferior Prælatus, in Civitate habente fortè minorem populum, ac in faciem Archiepiscopi & Ecclesiæ Metropolitanæ, in Ecclesia Collegiata habet hunc ministrorum numerum, profus incongruum dicebam, ut in loco fortè habente majorem populum, & in Ecclesia Metropolitana, vel ejus figuram gerente, ubi residet Archiepiscopus a deo singulariter à Sede Apostolica decoratus, ut supra, talis minor numerus præfinitendus esset;

Et fortius cum in isto loco non resideat ipse Ordinarius Diocæsanus, neque adsit Ecclesia Cathedralis, ut in dicto alio casu Baren. Quinimò, quod magis est, ex nimia ordinandi facilitate ipsius Archiepiscopi conquærentis, casus dabat, quod in una ex duabus Ecclesiis parochialibus dicti Oppidi, quæ Collegiata nuncupationem ac præfinitionem habet, atque matricis figuram gerit, habens Rectorem Archipresbyterum nuncupatum, adessent supra 110. Sacerdotes, & Clerici, Et in alia breviori parochia, adesset numerus quinquagenarius circiter, Imò & in quadam Ecclesia regulari Prioratus Baroli Ordinis S. Joannis Hierosolymitani, cujus servitio plures Sacerdotes & Clerici sæculares adscribi solent, idem ferè adesset numerus, qualis ut supra est in altera minori parochia, ideoque magis augebatur ratio incongruentiæ.

Quoad secundum controversiæ punctum, super affixione cedulorum & edictorum in platea, aliisque locis publicis, in quo, ut supra, dictum fuit, cessante consuetudine non licere, Nulla suberat necessitas de hoc disputandi in puncto juris, cum certa ac notoria in factis supponeretur antiqua consuetudo, qua concurrente, Sac Congregatio jam censuit licere; Et meritò, quoniam etiam in casibus, in quibus pro certo obstat regula impediens exercere jurisdictionem in alieno territorio, Adhuc illa limitationem recipit ex coatraria legitima consuetudine seu præscriptione, per quam jurisdictionis in alieno territorio acquiri potest ad text. in cap. *auditis de præscriptionibus*, & *firmant Abb. Felin. Alex. de Nevo*, ac cæteri antiqui canonistæ, ac etiam doctus modernus canonista *Fagnanus in cap. cum olim eod. tit. de præscripti.* & aliqui in dicto cap. *auditis* cum deductis supra in *Toletana disc. 1. latè Flamin. de Rubicis conf. 69. num. 71. & sequen. lib. 2. Rovit. prag. prima de jurisdictione invicem non turbat. num. 10.* ac cæteris allegatis supponitur per *Rotam dec. 109. num. 8. par. 11. rec.* Unde in hac materia quæstio solet esse potius facti quam juris, super verificatione scilicet requisitorum, quæ ad legitimam præscriptionem inducendam desiderantur.

Verùm credebam, etiam cum sensu veritatis, quod absque dicta circumstantia consuetudinis

seu praescriptionis, propter onus exinde resultans, (quod non leve est,) illam cum suis requisitis rigorose justificandi; quod in solo puncto juris, & facti qualitate, simpliciter, ac indefinite pro dicta facultatis exercitio responderi deberet.

Admittendo siquidem tanquam certam, ac incontrovertibilem dictam regulam prohibitivam exercendi jurisdictionem in alieno territorio absque licentia & consensu Ordinarii loci, Quia tamen circa ejus intelligentiam ac respectivè limitationes, ob casuum diversitatem, de facili in aliquod æquivocum incidit solet, Ideo advertendam in proposito plures casus distinguendos esse. ¹⁴ Quorum primus est, ubi quis in alieno territorio vult exercere jurisdictionem cum subditis ipsius Domini territorii, atque privative ad. 1, seu etiam cumulative, cognoscere illas causas, quarum cognitio regulariter de jure ad ipsum loci Ordinarium seu territorii Dominum, vel Magistratum pertinet, ut est casus de quo agit *Rot. in dicta prag. prima de jurisdictione in vicem non turbanda, ex num. 3.* ubi de Bajulo Licii prætentente exercere jurisdictionem in Marchionatu Uritano cum illis civibus & incolis, Ac etiam habetur *per Rotam dec. 129. par. 4. rec.* ubi de Domino castri *Nemi*, volente exercere jurisdictionem in ea parte lacus, quæ est de territorio castri *Cimbiani*, cum similibus, Atque circumscripta qualitate districtus præferentis jus territoriale, esset casus jurisdictionis, quam Vicarius Urbis in alienis Dicecesibus intra districtum, cumulative cum Ordinariis, & cum ipsismet Dicecesanis exercere prætentit, juxta casum, de quo in *Terracinen. disc. 50.* & in aliis hoc tit.; Et tunc, absque dubio major urget juris resistentia, quia non solum adest defectus jurisdictionis ratione territorii, sed etiam ratione personarum, ac præjudicii alterius Magistratus, aliàs de jure competentis, ideoque strictius proceditur, magisque rigorosè consuetudinis vel præscriptionis probatio desideratur, De quo tamen casu in præsentem agere, illiusque, ac etiam aliorum sequentium veritatem examinare non oportuit, utpotè extra casum controversiæ, solumque illi citrà superstitatis, vel evagationis vitium insinuabantur, ad effectum evitandi æquivoca, & ne auctoritates de uno loquentes, alteri incongruè applicarentur.

Alter casus est, ubi aliquis loci Ordinarius, seu Magistratus, habens proprium territorium, propriosque subditos originarios vel domiciliarios, vult cum istis accidentaliter in alieno territorio morantibus, exercere propriam ac nativam jurisdictionem, quam in territorio proprio sine dubio exercere posset, An scilicet id agere valeat absque consensu & licentia Ordinarii loci seu Domini & Magistratus, quæ per requisitorias, juxta communem praxim peti solet; Et tunc intrat distinctio, an actus jurisdictionalis importet exercitium imperii & jurisdictionis de facto, ut sunt e. g. carcerare, torquere, fustigare, suspendere, seu aliàs personam punire, vel bona exequi & subhastare, cum similibus; Vel potius importet solum verbalitatem, puta proprium subditum per nuntium aut per edictum citando & monendo, aut illius statum sibi denunciando, quod scilicet à proprio Superiore excommunicatus seu bannitus esset &c.

Primo casu, concors est omnium sententia, ut cessante legitima consuetudine vel præscriptione

id fieri non possit, cum hujusmodi actus importent in ipsomet exercitio, imperium, ac jurisdictionem, quod in alieno fieri non potest; In secundo autem controversia est inter scribentes, non in ordine ad ipsos locorum, & territorii Dominos & Ordinarios, seu Magistratus ratione turbata jurisdictionis, sed solum in ordine ad validitatem actorum, quoad ipsum subditum à proprio Ordinario, vel Superiore in alieno territorio citatum, An scilicet talis citatio eum afficiat, ita ut aliàs eum max reputari valeat, & consequenter ad pœnas contumaciales condemnari, aliosque actus contra eum procedi possit; Et in hoc negativam tenere videntur *Socin. in cap. licet de foro competent. num. 46.* & *Bellarmer. in cap. Romani §. contrahentes num. 6.* & in cap. secundo num. 26, de form. compet. ac ceteri deducti per infra allegandos, ex axiomate, quod jus dicenti extrà territorium non pareatur impune.

Contrariam verò opinionem tenet doctus feudista *Sernia in cap. primo de contrav. Investitura inter Dominum, & alium de beneficio numer. 7.* & sequen. ubi exemplificat in Rege Neapolis citante Regnicolam ejus subditum in Urbe morantem, Eandemque tenent occasione quaestionis, an Jdex laicus citare possit proprium subditum in Ecclesia vel loco exempto *Abb. in cap. inter alianum. 9. de immunit. Eccles. & ceteri collecti per Alberum Valasc. consuli. 81. num. 4. cum seqq. Rot. prag. 2. de citat. num. 12. de Marin. resol. 44. num. primo lib. primo bene Sanfelice. dec. 141. num. 1. & 2. late Baron. de citat. quest. 42. num. 27. cum sequen.* Apud quos distinguitur, an agatur de citatione verbali vel de reali, ut hæc secunda fieri non possit utpote importans in ipso actu formale ac actuale exercitium jurisdictionis & imperii, juxta dictam primam partem distinctionis, secus autem de prima, quoniam jurisdictionis exercitium non consistit in illo citationis actu, quem exequitur nuntius vel cursor, sed in mandato seu commissione de citando, qui actus fit in territorio proprio, und propterea Ordinarius vel Superior loci, in quo id explicetur, conquiri non potest de demandante citari, quod suam turbet jurisdictionem; Bene tamen, saltem juxta communem receptam praxim, justam conquirendi occasionem habet de temeritate ipsius nuntii seu cursoris, hujusmodi actum explicantis in ejus propria domo seu territorio, ipso irrequisito, unde de facto, ratione dictæ temeritatis, quando habetur in manibus, carcerari & puniri solet.

Sed quoad ipsum subditum à proprio Superiore, quamvis in alieno territorio vel loco exempto citatum, probabilis videtur, cum affici, quoniam ¹⁷ finis citationis est scientia, seu noticia, quam ita ipse obtinet, quod scilicet Superior illum monet, quod contra eum habet inquisitionem seu processum informativum, quodque propterea comparere debeat ad se excusandum & defendendum, ac aliàs procedatur ad condemnationem, aliaque acta, Unde eo ipso quod id scit, & negligit comparere, conquiri non potest, quod non citatus neque monitus condemnatur, seu ad præjudicialia contra eum procedatur, Quod tamen plures recipit modificationes seu declarationes, de quibus agere opus non fuit, utpotè extrà casum, dum solum, citrà evagationem, ista ut supra insinuabantur, ad effectum ita clarius demonstrandi hujusmodi oppositionis incongruentiam, quoniam si, ut infra, hic Archiepiscopus in hujusmodi Oppido,

do, ejusque territorio, carcerare, ac in persona vel in bonis, actus jurisdictionales de facto exercere potest, multò magis facere licet id, quod est minus, ducto argumento *ab auth. multò magis Cod. de Sacros. Eccles.*

Ceterum in hac facti specie dicebam, versari extra prædictos aliosque similes casus, & consequenter nullatenus cadere quaestiones in proposito per DD. disputatas, quoniam non versamur in Judice vel Magistratu, qui habens proprium territorium, seu jurisdictionem in suis finibus limitatam, illam in alieno territorio cum propriis subditis ibi accidentaliter existentibus exercere velit, Sed de Episcopo ex Apostolicae Sedis Auctoritate in eo loco, fixam, ac propriam residentiam habente, tanquam in loco subrogato, ac vice propriae Cathedralis seu Diocesis impeditæ, utpote ab infidelibus occupatæ, cum Ordinaria ac Episcopali plena jurisdictione, in clericos, aliosque ejus Ecclesiae vel personæ servientes & ministros, more reliqui cleri & populi, sparsim in dicto Oppido ejusque territorio viventes, atque continuum domicilium habentes, Unde propterea cum Sedes Apostolica in hujusmodi personas in alieno territorio viventes, ordinariam ac Episcopalem jurisdictionem dederit, ita implicite ac per antecedens necessarium, dedisse censetur facultatem exercendi dictam jurisdictionem, quamvis in territorio alieno, Ex vero & recepto principio, quod concessa jurisdictione, per necessarium antecedens concessa censetur omnia ea, sine quibus illa effectum sortiri non potest ad ext. in l. 2. cum ibi notatis ff. de jurisdictione omnium Iudicum cap. suspicionis de offic. deleg. Rot. apud Merlin. decis. 610. num. primo aliàs 253. part. 6. rec. dec. 199. num. 3. par. 5. & soppus, & sic est jurisdictione in personas cum quodam jure territoriali improprio, pro facultate scilicet in eo jurisdictionem cum ipsis personis exercendi.

Quamvis enim plurium opinio sit, jurisdictionem ordinariam, vel delegatam ad universitatem causarum, dari non posse sine territorio, quod sit illius subiectum seu fundamentum, Nihilominus in contrarium est magis communis & vera, quod scilicet dari possit jurisdictione in personas, etiam sine territorio, ut ex Abb. & Felino in cap. ex causa matrimonii de offic. Ordinarii Alex. conf. 35. numer. 19. lib. 4. & in l. solet. num. 7. & 8. ff. de jurisdictione omnium Iudicum, ac aliis collectis plenè probat Schrader de feudis par. 10. sect. 3. quest. 6. num. 83. & ex eo Gratian. discept. 918. num. 58. cum sequen. qui exemelificavit in Rectoribus Scholarium, in Conservatoribus privilegiorum, in Inquisitoribus, ac similibus habentibus jurisdictionem in personas in alieno territorio;

Atque præsertim docet praxis, Priorum, & Commendatariorum Hierosolymitanæ Religionis, vel similibus Religionum militarium, quarum professores & subditi, more reliqui cleri & populi, vivunt sparsim in Civitatibus & locis in privatis domibus, non autem collegialiter in Conventu vel Commenda, quoniam adhuc sunt sub jurisdictione Superiorum Religionis seu militiæ, cum tria requisita Constitutionis 67. Gregorii XIII. percuciant solum illos de clero & populo seculari dictæ Religionis inservientes, non autem professores, ut supra in Faventina disc. 4. Et tamen eos cognoscunt, carcerant, & puniunt, absque consensu, vel licentia Ordinarii loci.

Migilq; ad rem facit exemplum Protectoris Almæ Domus Lauretanæ, quoniã, excepta ipsa Alma

Domo quæ cum ejus ambitu intra columnas est de territorio separato ac Nullius, totum reliquum territorium est Episcopi, Et tamen Protector, plenam ac ordinariam quasi Episcopalem jurisdictionem exercent, inconsulto & irrequisito Episcopo, cum ejusdem Almæ Domus, Cappellani, servientibus & ministris in ipsa Civitate vel territorio sparsim viventibus, ut habetur infra in Lauretana disc. 33. Idemque inter plura similia, docet praxis in hac eadem provincia, de Priore Collegiæ Ecclesiæ sancti Nicolai existentis intra Civitatem Bari, in qua cum illius Ecclesiæ Canonici, beneficiati, clericis, & servientibus, jurisdictionem exercet, ultra supradictum celebre exemplum, ab antiquis canonistis approbatum, Episcopi Fesulani in Civitate Florentina.

Accedentibus etiam in idem, vivis ac convincentibus rationibus seu considerationibus plurium ac inconvenientium quæ aliàs resultarent. Primò quia, cum hic Archiepiscopus non habeat domum fixam propè ejus Ecclesiam, ita ut unum & idem territorium, seu eundem ambitum constituat, sed domum conductitiam inhabitare soleat, sæpè variabilem, in territorio Diocessani existentem, Exinde resultaret, quod neque posset Tribunal habere, cum carceribus & aliis consequutivis, minusque citationes decernere, sententias proferre, aliaque gerere, quoniam ut patet ex supra allegatis, occasione citandi in Ecclesia, dicunt communiter DD. quod actus seu exercitium jurisdictionis, consistit in decernenda citatione, non autem in ejus executione, unde si non posset illas exequi per dictum affigendum extra territorium suum, multò minus posset illas decernere, quo nil absurdius, contrarium comprobante tam diuturna plurium sæculorum observantia.

Secundò quia ex pariter deductis super dicto puncto citationis in Ecclesia, nisi posset ita citare verbaliter, minus posset citare realiter, cum absque dubio id importet majorem actum jurisdictionalem, Unde aliàs sequeretur, quod ejus jurisdictione & majestas apud proprios subditos remaneret irridibiles, seu contemptibiles, atque delicta remaneret impunita, nam delinquentes ita possent publicè conversari, seu propriæ domitui manere, sub benevolentia & protectione Diocessani seu ejus Vicarii localis, in cujus libitò positum esset denegare licentiam eos carcerandi, sive quando illa petitur, dando inducias in concedendo, delinquentes certiorari; Idemque quoad excommunicatos, qui publicè conversari possent, si in platea, aliisque publicis locis, cum cedulorum affixione, ad totius populi notitiam id deduci non posset.

Tertiò quia, dante casu, quod aliquis de clero & populo ipsius Diocessani aliàs subdito, turbaret jurisdictionem seu alias læderet majestatem ipsius Nazareni, unde propterea sine dubio de ejus foro efficeretur, seu aliàs ratione connexionis causæ cum proprio subdito sibi competeret præventio, nunquam id praticare posset.

Quartò, quod cum illi de Capitulo ejusdem Ecclesiæ Nazarenæ, aliique clerici, ministri & servientes sparsim ut supra vivant in Oppido & territorio, non possent eis ministrari Sacramenta, minusque exerceri reliqua jura parochialia, præsertim circa subministratorem Sacramenti eucharistiæ pro viatico, & extremæ unctionis, & circa eorum funerationem, cum omnia hæc geri dicerentur in alie-

alieno territorio, & tamen perpetuò id servatum fuit.

Et quintò demum, quia cùm huic Ecclesiæ annexa etiam sit Ecclesia Cathedralis *Cannensis*, in cuius Diocesi seu territorio ibi adiacente vivit aliquis populus, licet adventitius occasione salinarum, & cultura bonorum, ibi verò non adsit Ecclesia Cathedralis materialis, sed ista loco illius Cathedralis deserviat, eamque representet, utique impracticabiles essent omnes actus concernentes jus diocesanum & parochiale, dum perneccesse oportet saltem per transitum eos exercere in hoc territorio; Et idèd cùm in his omnibus, quæ important quid magis, absque dubio, certa & inconcussa sit observantia, multò magis id dicendum est quoad dictos actus affixionis eadertorum & cedulonum, quæ sunt quid minus, neque formale jurisdictionis exercitium importare dicuntur, ut suprâ.

23 Ideoque dicebam, quod quando Sedes Apostolica huic Archiepiscopo hanc Sedem fixam constituit, cum Ecclesia, Capitulo, & clero, ita provisionaliter subrogatis, Censetur per necessarium antecedens dedisse quoque jus territoriale improprie, & compatibiliter cum loci Ordinario, absque absurdo vel inconvenienti dandi duo capita in uno corpore, sive duos ejusdem territorii Dominos in solidum, sed cum illa compatibilitate, quæ diversis respectibus dari potest in eodem prædio seu fundo materiali, quia nempe unus sit Dominus, alter verò, jure servitutis possit percipere fructus, vel pascua cum ejus animalibus, sive habere jus viæ & transitus, cum similibus, quia territorium est quidè Ordinarium *Tranen.* qui tamen pati tenetur hanc servitutem erga Nazarenum; Sive juxta illum plurimum Superiorum & Prælatorum concursum, qui in eodem loco, cum respectuum diversitate consideratur suprâ in *Toletana disc. 1.* Ac etiam juxta eam servitutem, quam Parochus intra ejus territorium seu fines propriæ parochiæ, pati cogitur erga alterum Parochum habentem curam per capita hominum seu per familias, ut in plerisque locis praxis docet, juxta optimam doctrinam *Geminiani in cap. licet canon. num. 6. vers. Paulus distinguit de electione in sexto*, ubi quod si quis habet parochiam per capita hominum, seu respectu certarum personarum & familiarum, tale jus parochiale non coheret territorio, sed tamen illud est excrèbile in quocumque loco illæ personæ morerentur, & sic jure servitutis, quam ita reliqui Parochi in proprio territorio, propriisque finibus pati coguntur.

24 Circa tertium punctum facultatis faciendi processiones per dictum Oppidum; Justa, & probabilis mihi visa est resolutio, ut scilicet in hoc defendendum esset consuetudini seu observantiæ, sine qua non potest quis, quamvis exemptus & privilegiatus, extra proprium ambitum, in territorio Parochi vel Diocessani absque unius vel alterius consensu processiones facere, ex collectis per *Barbos. in summa Apostolicarum decisionum*, verbo *processio, collecta. 605.* & passim; Est benè verum, quod hæc observantia, quæ certa in factò præsupponebatur, magnam habet congruentiæ rationem, ob dictas alias circumstantias, Sed quando non adesset, id de jure prætendi non posset, cùm iste dicatur actus voluntarius, ac devotionis, unde dici non potest antecedens vel consequens necessarium juris Cathedralis & Episcopalis, ac sibi demandatæ jurisdictionis.

Quoad quartum punctum facultatis deputan-

26 di in ista Ecclesia Confessarios, qui omnibus ad eam accedentibus penitentia Sacramentum administrare possent, quamvis essent de clero & populo dicti Oppidi, & sic subiecti ipsi Ordinario loci, eosque absolvere etiam à casibus per ipsum Ordinarium reservatis; Non controvertatur ex parte dicti Diocessani, seu Ordinarii, facultas hujus Archiepiscopi approbandi ejus subditos, eisque dandi facultatem exercendi penitentia Sacramentum in propria Ecclesia; Sed procedendo cum iis, quæ habemus de Abbatibus & Prælatibus inferioribus, Sæcularibus, & Regularibus exemptis in eorum Ecclesiis, Monasteriis vel domibus, dicebatur id solum fieri posse cum propriis subditis, non autem cum illis de clero & populo, quia dicuntur oves commissa ipsi Ordinario, sine cuius licentia, quilibet inferior Prælatus, quantumvis exemptus, non potest cum eis se ingerere in concernentibus curam animarum, & administrationem Sacramentorum, ut satis frequenter hoc eodem tit. habetur in *Toletana, in Vulturnarien. Faventina, Maceraten. & in aliis.*

Verum fallacia manifesta erat in applicatione hujusmodi propositionis, in suis casibus alioquin veræ, Procedit enim in illis Prælatibus inferioribus, Regularibus, vel sæcularibus, qui juxta antiquum & nativum statum, erant etiam de clero & populo ipsius Diocessani, ejusque subditi, deinde verò dativam seu privilegiativam exemptionem passivam tantum obtinuerunt, ex qua inferri non potest ad aliquam jurisdictionem seu jus activum in clero & populum; Hoc autem non congruit casui præsentis controversiæ, quoniam ista Ecclesia, utpote habens jura Cathedralitica seu Metropolitanica ipsius Ecclesiæ Nazarenæ impeditæ, saltem intra ejus ambitum, perneccesse dicitur constituitere proprium territorium omninò separatam à reliquo territorio, seu Diocesi *Tranen.* juxta casum, de quo in fortioribus terminis respectu Prælatis inferioribus habetur in *Monis Cassinen. decis. 373. p. 11. rec. & de quo agitur, in Marsicana hoc eod. tit. disc. 18.* Sive juxta alterum, de quo in *Caven. collationis ordinum decis. 31. post Tondur. de person.* Imò clarior seu fortior, quoniam illi sunt Prælatis inferiores, quibus non congruit terminus diocesis, & territorii, seu jurisdictionis Episcopalis proprie, & per veritatem, sed improprie, & per fictionem vel similitudinem; In præsentem autem agitur de Episcopo, cui omnia prædicta, proprie, ac per veritatem congruunt, unde verè & proprie sumus in casu Ecclesiæ, quam Episcopus *Fesulanus* habet in Civitate Florentina, quoniam ibi reputatur tanquam Episcopus, illaque Ecclesia deservit loco Cathedralis, ut per *Abb. in cap. super eo de parochis num. 6. Lapum alleg. 139. ubi etiam Calderin. Rot. decis. 207. num. 5. par. 2. divers. de quibus supra.*

Et licet pro ratione dubitandi dici posset, casum dicti Episcopi *Fesulani* esse diversum, quoniam non solum habet sub se clero servitio dictæ Ecclesiæ addictum, sed etiam aliquam partem populi intra certas vias, seu fines in ipsa Civitate viventis, Nihilominus hæc dubitandi ratio etiam cessat, quoniam ut supra circa hoc objectum insinuatum est, iste Archiepiscopus habet etiam populum sæcularem viventem in diocesi, & territorio *Cannensi* ibi adiacenti, cujus respectu ista Ecclesia est Cathedralis, non per subrogationem, vel fictionem, sed per veritatem, unde propterea hic Archiepiscopus habere videtur aliquod majus jus.

Quo posito, de plano resultare dicebam (& Sac.

Sac. Congregatio admittit istos Confessarios libere posse in eorum Ecclesia penitentia Sacramentum administrare, etiam civibus & incolis ipsius Oppidi, eosque ad casibus reservatis quoque absolvere, eodem modo, quo saltem de communi & recepta consuetudine id fit, ac servatur in una dicecesi quoad illos alterius dicecesis ad eum accedentes, ut ex *Navarr. M. lphes. Fagundez*, & aliis habetur apud *Barbof. de Episcopo alleg. 52. numer. 15.* Eò quia Confessarii non possunt in illo actu distinguere unum populum ab altero, sive cives à forenribus; Et quamvis quoad casus reservatos consideraretur fraudem de facili committi posse, atque eludendo reservationem factam à Dicecesano, adire istos Confessarios, ac ab eis absque impedimento absolutionem obtinere; Nihilominus id percutit conscientiam ipsorum subditorum, de quo ipsi videant, non autem defectum potestatis ipsorum Confessoriorum, quoniam in omnibus locis existentibus in confinio dicecesum, præsertim verò in Italia, & magis in ista provincia, in qua, ut advertitur in *Burgen. erectionis Cathedralis infra sub cu. de præminentis disc. 6.* ferè omnes Episcopatus constituuntur, sine dicecesi, ex solis Civitatibus nimium adjacentibus, ita ut Episcopi videantur potius tot Parochi cum usu Pontificalium, & jurisdictione Episcopali, nimium de facili id praticari potest, ideoque nulla subest ratio differentia.

Idemque, quod dicitur de facultate approbandi Confessarios, & administrandi Sacramenta, in omnibus, ac magis de plano procedere dicebam circa facultatem concionandi ipsi Archiepiscopo competentem in ipsa Ecclesia, seu aliis id agendi licentiam præbendi, cum fieret in propria Ecclesia Cathedrali, & in proprio territorio ut supra, extrà dicecesim & territorium dicti Archiepiscopi Tranen. Quod expressè tanquam absolutum agnovit & canonizavit eadem Sac. Congregatio, quæ proinde invalidas declaravit censuras à dicto Tranen. imprudenter de facto promulgatas contra quemdam Concionatorem Regularem, qui de mandato, & licentia hujus Archiepiscopi in hac Ecclesia in Adventu prædicaverat; Et quidem omninò incongruum, ac irrationabile esset, quod Archiepiscopus in loco propria, ac fixæ residentia, prohibendus esset, cum proprio Capitulo, & Clero, ac in propria Ecclesia Cathedrali & Metropolitica prædicare, vel audire statutis temporibus verbum Dei, potissimè, dum adest etiam dictus populus dicecesis *Cannu.* cui ex debito, Episcopus verbum Dei prædicare tenetur, vel curare, ac efficere, ut alii prædicent, cum ut supra non agatur de Palato inferiori, & de Ecclesia exempta in Dicecesi, vel territorio alterius Ordinarii, in quibus terminis procedit prohibitio.

Clarum idcirco erat æquivocum scribentium pro Dicecesano, regulandi istam Ecclesiam, atque hujus Archiepiscopi potestatem, cum dictis terminis Prælatorum inferiorum in Ecclesiis subordinatis, ac simpliciter exemptis intrà Dicecesim existentibus, cum ageretur de Ecclesia Cathedrali, cujus Prælatus est Episcopus per veritatem, habens plenam jurisdictionem Episcopalem, & potissimè illam collationis Ordinum, in qua post Concilium Tridentinum, strictius quàm in omnibus aliis materiis proceditur, ita ut etiam quoad Prælatos habentes territorium separatum cum qualitate *Nulius*, & qui veri Ordinarii dicuntur, adhuc aliqua superfit difficultas, ut habetur in *Mutinen. seu Carpen. hoc eodem tit. disc. 16.* Atque hinc adverte-

bam, quod litteræ *Pii V.* registratæ apud *Vgellium d. 7. tom. Italia sacra*, editæ occasione concessionis Ecclesiæ sancti Bartholomæi, in quibus expressè enunciatur facultas prædicandi, ac administrandi Sacramenta, illud præsertim penitentia, non continebant novam concessionem, seu privilegium, sed potius explicationem ejus, quod de jure inest.

Demum quoad ultimum punctum genustorii, cum strato, & pulvinaribus, aliarumque præminentiarum, in reliquis hujus Oppidi Ecclesiis secularibus, & regularibus, Sac. Congregatio illum remisit Sac. Congregationi Rituum, cujus ista materia sunt peculiare, Adhuc tamen mihi videbatur sine dubio ad favorem hujus Archiepiscopi rescribendum esse, quoniam non agitur de Episcopo extero, ibi per transitum, seu aliàs accidentaliter jure privata persone commorante, sed de habente propriam sedem fixam & continuam residentiam, unde publicè incedit in habitu Episcopali; Quo posito, prorsus incongruum est, hujusmodi præminentias illi denegandas esse, stante præsertim consuetudine, cui in ista præminentiarum materia omninò ac principaliter defertur, Ac etiam quia, si juxta firmata per *Rotam dicta de off. 106. par. 10. rec.* in toto isto Oppido ejusque territorio, quinimò & per univèrsam Orbem, potest hic Archiepiscopus erigere crucem, ac deferre mozzettam, quæ sunt signa jurisdictionalia, multo magis habere debet hæc jura præminentia & honorifica: Accedente etiam quadam antiqua declaratione Sac. Congregationis usque ab anno 1568. per quam dicitur, ut præsertim Vicario Generali ipsius Archiepiscopi Tranen. locus dignior, & cum majori præminentia debeatur huic Archiepiscopo quamvis in Ecclesia sub jurisdictione ipsius Dicecesani, unde hic punctus videbatur omninò planus; Ita etiam docente observantia, nedum individua, sed etiam generali vel simili dicti Episcopi Fesulani in Civitate Florentina, atque dari posset etiam casus in Protectori Almerdomus Lauretanæ, quando non esset Cardinalis, sed aliquis Episcopus, seu in dicti Protectoris Vicario, qui esset Episcopus vel Prælatus.

AMALPHITANA JURISDICTIONIS

PRO

ARCHIEPISCOPO AMALPHITANO,

CUM

ARCHIEPISCOPO SALERNITANO.

Casus in possessorio decisus per Rotam pro Amalphantano.

Ecclesia existens intra fines unius Dicecesis, si perpetuo alteri Cathedrali vel Metropolitana uniatur, An efficiatur de hac Dicecesi cum implicita territorii separatione, ita ut in Episcopum hujus novæ Ecclesiæ, cui facta est unio, transeat omnimoda jurisdictio Episcopalis privativè

ad